

Sygn. akt III CZP 36/14

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z urzędu

przy uczestnictwie T. sp. z o.o. w T., U. K.

i K. L.

o przymuszenie do złożenia wniosku o wpis zmian do KRS,

na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 lipca 2014 r.,

na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego

przez Sąd Okręgowy w T.

postanowieniem z dnia 17 marca 2014 r.,

"Czy oświadczenia woli członka zarządu spółki z o.o. o rezygnacji z pełnienia funkcji złożone drugiemu członkowi dwuosobowego zarządu tej spółki powoduje wygaśnięcie mandatu (art. 202 § 4 k.s.h.)?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne pojawiło się na tle następującego stanu faktycznego.

W toku postępowania rejestrowego przed Sądem Rejonowym, obejmującego wykonanie obowiązku rejestrowego w zakresie wpisu zmian w składzie Zarządu Spółki z o.o. i jej udziałowców, jeden z członków zarządu tej spółki powiadomił Sąd rejestrowy o złożonej rezygnacji z pełnienia funkcji prezesa zarządu w wyniku złożenia oświadczenia drugiemu członkowi zarządu (wiceprezesowi zarządu). Sąd rejestrowy nałożył na każdego z dwóch członków zarządu grzywnę w wysokości po 400 zł, uznał bowiem, że wspomniane oświadczenie o rezygnacji powinno być złożone skutecznie zgromadzeniu wspólników, a nie drugiemu członkowi zarządu. W zażaleniu na to postanowienie członek zarządu składający rezygnację z pełnienia funkcji utrzymywał skuteczność oświadczenia o rezygnacji, które złożył innemu członkowi zarządu spółki.

Rozpatrując to zażalenie, Sąd Okręgowy - wskazując na różne stanowiska pojawiające się w tej materii w judykaturze i piśmiennictwie - przedstawił Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne wyrażające się w przedstawionym na wstępie pytaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Należy stwierdzić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w piśmiennictwie pojawiły się bardzo zróżnicowane stanowiska co do tego, jakiemu organowi spółki z o.o. lub podmiotowi powinno być złożone oświadczenie woli członka zarządu tej spółki obejmujące rezygnację ze sprawowania funkcji. Rozstrzygnięcie tego zagadnienia ma na pewno istotne skutki prawne dla obrotu prawnego, co ujawnia także stan faktyczny sprawy, na tle której zrodziły się prawne wątpliwości Sądu Okręgowego.

Istnieje jednak kilka powodów, które przemawiają za odmową udzielenia odpowiedzi na przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne.

Po pierwsze, wbrew treści sformułowanego na wstępie zagadnienia prawnego, wątpliwości Sądu drugiej instancji dotyczą w ogóle przyjęcia najwłaściwszej interpretacji przepisów k.s.h., pozwalających na określenie skutecznego złożenia woli obejmującego zrzeczenie się funkcji członka zarządu

spółki z o.o., a nie tylko tego, czy skutek taki może zostać osiągnięty w wyniku złożenia oświadczenia o rezygnacji drugiemu członkowi dwuosobowego zarządu takiej spółki (art. 202 § 4 k.s.h.). Świadczy o tym wyraźnie brak merytorycznej koordynacji treści przedstawionego zagadnienia prawnego i prawne uzasadnienie wątpliwości Sądu Okręgowego, które ma wspierać potrzebę rozstrzygnięcia tego zagadnienia w rozpoznawanej sprawie rejestrowej.

Po drugie, jeżeli Sąd Okręgowy trafnie wskazuje na znaczną rozbieżność stanowisk prezentowanych w judykaturze i piśmiennictwie prawa handlowego, to powinien na pewno wskazać w uzasadnieniu postanowienia elementy struktury organizacyjno - prawnej spółki z o.o., uczestnika obecnego postępowania rejestrowego. Chodzi m.in. o to, czy w spółce tej funkcjonuje rada nadzorcza i to w okresie, w którym zostanie udzielona odpowiedź Sądu Najwyższego, czy powołano pełnomocnika, o którym wspomina się w art. 210 § 1 k.s.h. Przedstawione ogólne zagadnienie prawne do wyjaśnienia powinno być zawsze odpowiednio powiązane z elementami stanu faktycznego danej sprawy, a treść zagadnienia prawnego wymaga wstępnego opisu stanu organizacyjnego spółki i prawnego mechanizmu składania wobec niej oświadczeń woli. W tym zakresie nie można uznać za wystarczającą zdawkową informację, zawartą w przedstawionym pytaniu, że chodzi o „dwuosobowy zarząd” spółki z o.o. - uczestnika postępowania rejestrowego. Z akt sprawy wynika wniosek, że były dokonywane zmiany w jej strukturze prawno-organizacyjnej przed wszczęciem postępowania rejestrowego.

Po trzecie, Sąd Okręgowy nie podjął żadnego wysiłku motywacyjnego, który by odzwierciedlał poszukiwanie najwłaściwszej koncepcji interpretacyjnej, odpowiednio skorelowanej ze strukturą organizacyjno-prawną spółki uczestniczącej w postępowaniu. W tej sytuacji nie sposób dowiedzieć się tego, dlaczego rozstrzygnięcie kwestii skutecznego zrzeczenia się funkcji członka zarządu przez jednego z członków tej spółki wywołało poważne wątpliwości Sądu meriti.

2. Jak wspomniano, kwestia skutecznego złożenia oświadczenia woli obejmującego rezygnację z funkcji członka zarządu spółki z o.o., ma istotne znaczenie w praktyce obrotu prawnego i daleko wykracza z pewnością poza stan faktyczny danej sprawy rejestrowej. Zagadnienie to rozważano często np. w związku z badaniem przesłanek odpowiedzialności członka zarządu na

podstawie art. 299 § 1 k.s.h. Gdyby Sąd Okręgowy ustalił, że w spółce z o.o., uczestniczącej w postępowaniu rejestrowym, funkcjonowała rada nadzorcza lub został ustanowiony (lub przewidziany w umowie spółki) pełnomocnik powoływany uchwałą zgromadzenia wspólników (art. 210 § 1 k.s.h.), to można byłoby bronić wykładni, preferowanej w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego i dostrzegającej możliwość stosowania do oświadczeń woli o rezygnacji z funkcji członka zarządu spółki z o.o. art. 210 k.s.h. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2004 r., V CK 600/03, nie publ.; wyrok z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 129/10, OSNC 2011, z. 7-8, poz. 84; zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2010 r., II CSK 301/09, nie publ.). Chodzi tu bowiem o szersze zagadnienie reprezentacji spółki w stosunkach między samą spółką (jako podmiotem prawa) a członkiem jej zarządu. Nie można podzielić stanowiska odrzucającego możliwość zastosowania w omawianym zakresie art. 210 § 1 k.s.h. m.in. dlatego, że przewidziany w tym przepisie sposób reprezentacji ograniczono rzekomo jedynie do „umów” i nie miałby on zastosowania do czynności prawnych jednostronnych np. właśnie do oświadczenia o rezygnacji, składanego w ramach korporacyjnego (organizacyjnego) stosunku umownego, łączącego członka zarządu ze spółką z o.o. (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 129/10). Za przyjętym stanowiskiem przemawia także interes samej spółki (i jej wspólników), wzgląd na interes wierzycieli spółki i bezpieczeństwo innych osób trzecich, uczestników obrotu prawnego. Zastosowanie art. 210 § 1 k.s.h. ma bowiem ten walor prawny, że zakłada pewność złożonego definitywnie oświadczenia o rezygnacji i pozwala także określić w transparentny sposób czas takiego złożenia (art. 61 k.c.).

Z przedstawionych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.